

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

13 juillet 2020

PROPOSITION DE LOI

**visant à lutter contre les abus liés
aux assurances de solde restant dû proposées
dans le cadre de crédits à la consommation**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 1265/ (2019/2020):

- 001: Proposition de loi de M. Tison et consorts.
- 002: Amendements.
- 003: Rapport de la première lecture.
- 004: Article adopté en première lecture.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 juli 2020

WETSVOORSTEL

**houdende het tegengaan van misbruik
inzake schuldsaldoverzekerings die bij
consumentenkredieten worden aangeboden**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 1265/ (2019/2020):

- 001: Wetsvoorstel van de heer Tison c.s.
- 002: Amendementen.
- 003: Verslag van de eerste lezing.
- 004: Artikel aangenomen in eerste lezing.

02900

N° 5 DE M. PATRICK PRÉVOT ET CONSORTS

Art. 3 (nouveau)

Compléter le dispositif par un article 3, rédigé comme suit:

“Art. 3. L'article VII.114, § 1^{er}, du même Code est complété par les deux phrases suivantes:

“Est notamment considéré comme une rémunération interdite le fait de faire souscrire un contrat d'assurance solde restant dû lié au crédit à un prix anormalement élevé ou de percevoir une commission anormalement élevée liée à celle-ci. Est en tous cas considérée comme anormalement élevée une commission représentant un montant supérieur ou égal à 25 % de la prime d'assurance.””

JUSTIFICATION

En 2017, la FSMA a fait des constats très interpellants en ce qui concerne la distribution d'assurances de solde restant dû proposées dans le cadre de crédits à la consommation.

En effet, dans l'échantillon analysé par la FSMA, “Plus de la moitié du montant des primes, soit 35 millions d'euros ou 53 %, avait été affecté au paiement de frais et commissions. Auprès d'un assureur, les frais et commissions représentaient plus de 70 % des primes payées par les preneurs d'assurance.”

De tels ratios de rémunération aux vendeurs génèrent un risque très important de conflit d'intérêts.

Comme l'indique la FSMA, ces “rémunérations élevées peuvent amener les vendeurs de ces assurances – qui, dans bon nombre de cas, agissent également comme vendeurs du crédit à la consommation – à ne pas suffisamment placer l'intérêt des clients au centre des préoccupations”.

Pour l'éviter, il convient de limiter les commissions octroyées aux intermédiaires de crédit pour la conclusion de contrats d'assurances solde restant dû liés aux crédits à la consommation.

Nr. 5 VAN DE HEER PATRICK PRÉVOT c.s.

Art. 3 (nieuw)

Het bepalend gedeelte aanvullen met een artikel 3, luidende:

“Art. 3. Artikel VII.114, § 1, van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met twee zinnen, luidende:

“Wordt met name beschouwd als een verboden vergoeding: het tegen een abnormaal hoog bedrag doen onderschrijven van een aan het krediet gekoppelde schuldsaldoverzekeringsovereenkomst of het innen van een abnormaal hoog commissieloon betreffende die overeenkomst. Een commissieloon van 25 % of meer van de verzekeringspremie wordt in elk geval als een abnormaal hoog commissieloon beschouwd.””

VERANTWOORDING

In 2017 heeft de FSMA zeer verontrustende vaststellingen gedaan aangaande de verkoop van consumentenkredieten in combinatie met een schuldsaldoverzekering.

Binnen het bestek van het door de FSMA gevoerde onderzoek bleek dat “meer dan de helft van het premiebedrag, 35 miljoen euro of 53 procent, naar de betaling van kosten en commissielonen [ging]. Bij één verzekeraar maakten de kosten en commissielonen meer dan 70 procent uit van de premies die de verzekeringnemers betaalden”.

Dergelijke ratio's in de verkopersvergoedingen kunnen een groot risico op belangenconflicten meebrengen.

Zoals de FSMA aangeeft “kunnen de hoge vergoedingen er toe leiden dat de verkopers van deze verzekeringen – die in heel wat gevallen ook als verkoper van het consumentenkrediet optreden – het belang van de cliënten onvoldoende centraal stellen”.

Om dat te voorkomen, dient te worden voorzien in een inperking van de commissielonen die aan de kredietbemiddelaars worden toegekend voor het doen sluiten van een schuldsaldoverzekering wanneer een consumentenkrediet wordt aangegaan.

Le présent amendement prévoit dès lors que les commissions aux vendeurs ne pourront pas excéder 25 % du montant de la prime d'assurance.

Patrick PRÉVOT (PS)
Philippe TISON (PS)
Christophe LACROIX (PS)
Melissa DEPRAETERE (sp.a)

Dit amendement strekt er derhalve toe te bepalen dat het aan de verkoper toegekende commissieloon niet méér mag bedragen dan 25 % van de verzekeringspremie.

N° 6 DE M. **PATRICK PRÉVOT ET CONSORTS**
(en ordre subsidiaire par rapport à l'amendement n° 5)

Art. 3 (*nouveau*)

Compléter le dispositif par un article 3, rédigé comme suit:

Art. 3. L'article VII.114, § 1^{er}, du même Code est complété par les deux phrases suivantes:

"Est notamment considéré comme une rémunération interdite le fait de faire souscrire un contrat d'assurance solde restant dû lié au crédit à un prix anormalement élevé ou de percevoir une commission anormalement élevée liée à celle-ci. Est en tous cas considérée comme anormalement élevée une commission représentant un montant supérieur ou égal à 40 % de la prime d'assurance.""

JUSTIFICATION

Si l'amendement précédent n'est pas retenu, il convient à tout le moins de fixer dans la loi la position actuelle du SPF Économie selon laquelle le montant de la commission au vendeur est "anormalement élevé" lorsqu'il dépasse 40 % de la prime elle-même, conformément à la suggestion subsidiaire faite dans le cadre des travaux parlementaires (voyez l'avis du Centre d'appui aux services de médiation de dettes, pp. 6 et 7).

Patrick PRÉVOT (PS)
Philippe TISON (PS)
Christophe LACROIX (PS)
Melissa DEPRAETERE (sp.a)

Nr. 6 VAN DE HEER **PATRICK PRÉVOT c.s.**
(in bijkomende orde bij amendement nr. 5)

Art. 3 (*nieuw*)

Het bepalend gedeelte aanvullen met een artikel 3, luidende:

"Art. 3. Artikel VII.114, § 1, van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met twee zinnen, luidende:

"Wordt met name beschouwd als een verboden vergoeding: het tegen een abnormaal hoog bedrag doen onderschrijven van een aan het krediet gekoppelde schuldsaldoverzekeringsovereenkomst of het innen van een abnormaal hoog commissieloon betreffende die overeenkomst. Een commissieloon van 40 % of meer van de verzekeringspremie wordt in elk geval als een abnormaal hoog commissieloon beschouwd.""

VERANTWOORDING

Mocht het voorgaande amendement niet worden aangenomen, dan dient in de wet minstens het huidige standpunt van de FOD Economie te worden opgenomen, namelijk dat het bedrag van het aan de verkoper toegekende commissieloon "abnormaal hoog" is wanneer het méér bedraagt dan 40 % van de premie zelf, conform de in het raam van de parlementaire voorbereiding geopperde bijkomende suggestie (zie het advies van het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling, blz. 6 en 7).

N° 7 DE M. PATRICK PRÉVOT ET CONSORTS

Art. 4 (nouveau)

Compléter le dispositif par un article 4, rédigé comme suit:

“Art. 4. Dans l’article VII.196 du même Code, inséré par la loi du 19 avril 2014 et modifié par la loi du 26 octobre 2015, l’alinéa 1^{er} est complété par un 6°, rédigé comme suit:

“6° le prêteur a conclu avec le consommateur un contrat d’assurance qui garantit le remboursement d’un crédit à la consommation en cas de perte d’emploi, de maladie ou d’invalidité, dont les conditions d’application sont impossibles à réaliser, soit parce que, au moment de la conclusion du contrat, le risque n’existe pas ou s’est déjà réalisé, soit en cas d’assurance d’un risque futur, lorsque celui-ci ne naît pas”

JUSTIFICATION

Les travaux parlementaires ont mis en évidence des abus dans le cadre de la vente de produits d’assurance liés aux crédits à la consommation.

Exemple: Monsieur X a souscrit une assurance couvrant notamment les risques d’invalidité sur la carte de crédit obtenue auprès de du prêteur Y.

En vertu des conditions générales du contrat d’assurance, pour que les garanties soient acquises, l’adhérent:

— ne doit pas bénéficier d’indemnités du secteur INAMI et ne pas être atteint d’une invalidité

— ne doit pas suivre un traitement médical.

Or, Monsieur X bénéficie à l’époque de la signature du contrat d’assurance d’allocations du SPF Sécurité sociale pour personnes handicapées. C’est une information qui ne pouvait pas être ignorée puisque le prêteur doit interroger le consommateur sur sa solvabilité et au minimum sur ses revenus avant d’octroyer un crédit à la consommation.

Nr. 7 VAN DE HEER PATRICK PRÉVOT c.s.

Art. 4 (nieuw)

Het bepalend gedeelte aanvullen met een artikel 4, luidende:

“Art. 4. In artikel VII.196 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014 en gewijzigd bij de wet van 26 oktober 2015, wordt het eerste lid aangevuld met een 6°, luidende:

“6° de kredietgever met de consument een verzekeringsovereenkomst heeft gesloten die de aflossing van een consumentenkrediet garandeert in geval van baanverlies, ziekte of invaliditeit en waarvan de toepassingsvoorwaarden onmogelijk kunnen worden vervuld, ofwel omdat het risico op het tijdstip van de sluiting van de overeenkomst niet bestaat of al werkelijkheid is geworden, ofwel, bij de verzekering van een toekomstig risico, indien dit risico zich niet voordoet.”

VERANTWOORDING

De parlementaire voorbereiding heeft duidelijk aangetoond dat er bij de verkoop van verzekeringsproducten in verband met consumentenkredieten misbruiken plaatsvinden.

Voorbeeld: de heer X is een verzekering aangegaan die met name de risico’s op invaliditeit dekt op de bij kredietgever Y verkregen kredietkaart.

Om ervoor te zorgen dat de garanties worden verworven, mag de aangeslotene, op grond van de algemene voorwaarden van de verzekeringsovereenkomst:

— geen RIZIV-uitkeringen van de sector ontvangen en niet door invaliditeit zijn getroffen;

— geen medische behandeling volgen.

Toen de heer X de verzekeringsovereenkomst ondertekende, genoot hij evenwel tegemoetkomingen van de FOD Sociale Zekerheid voor personen met een beperking. Dat is informatie die niet kan worden genegeerd, aangezien de kredietgever de consument over zijn solvabiliteit en ten minste over zijn inkomen moet ondervragen alvorens een consumentenkrediet toe te kennen.

L'article 79 de la loi du 4 avril 2014 relatives aux assurances prévoit déjà la nullité du contrat d'assurance "lorsque, au moment de la conclusion du contrat, le risque n'existe pas ou s'est déjà réalisé" et "en cas d'assurance d'un risque futur, si celui-ci ne naît pas".

Le distributeur d'assurance proposant un contrat d'assurance présentant un risque inexistant ou réalisé commet une violation manifeste de cet article et s'expose aux mesures correctives et aux sanctions prévues aux articles 314, 315 et 319 de la loi sur les assurances.

Toutefois, ces sanctions qui peuvent être imposées par la FSMA ne bénéficient pas directement aux assurés.

Vu les abus constatés dans le cadre de la distribution de produits d'assurance garantissant le remboursement de crédits à la consommation, il convient de prévoir une sanction plus lourde que le seul remboursement des primes, lorsque les assurances en question sont inutiles et non susceptibles de sortir leurs effets.

C'est pourquoi, cet amendement prévoit la réduction des obligations de remboursement au prix comptant du montant emprunté (article VII.196 du Code de droit économique) lorsque les conditions d'application du contrat d'assurance sont impossibles à réaliser.

Bien entendu, cette sanction ne trouvera à s'appliquer que si c'est la même personne qui a participé à la vente du crédit à la consommation et à la vente du produit d'assurance qui garantit le remboursement de ce crédit.

Patrick PRÉVOT (PS)
Philippe TISON (PS)
Christophe LACROIX (PS)
Melissa DEPRAETERE (sp.a)

Artikel 79 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen bepaalt al dat de verzekeringsovereenkomst nietig is "wanneer bij het sluiten van de overeenkomst het risico niet bestaat of reeds verwezenlijkt is" en "voor de verzekering van een toekomstig risico, indien dit zich niet voordoet".

Een verzekeringsdistributeur die een verzekeringsovereenkomst met een niet-bestaand of een reeds verwezenlijkt risico aanbiedt, begaat overduidelijk een overtreding van dit artikel en stelt zich bloot aan de corrigerende maatregelen en aan de sancties waarin de artikelen 314, 315 en 319 van de wet betreffende de verzekeringen voorzien.

Die sancties, die door de FSMA kunnen worden opgelegd, komen echter niet rechtstreeks ten goede aan de verzekerden.

Gelet op de geconstateerde misbruiken bij de distributie van verzekeringsproducten die de aflossing van consumentenkredieten garanderen, is het wenselijk te zorgen voor een zwaardere sanctie dan louter de terugbetaling van de premies wanneer de desbetreffende verzekeringen nutteloos zijn en geen effect kunnen sorteren.

Derhalve beoogt dit amendement een afzwakking van de verplichtingen die ertoe strekken het geleende bedrag tegen de prijs bij contante betaling terug te betalen (artikel VII.196 van het Wetboek van economisch recht) wanneer de toepassingsvoorwaarden van de verzekeringsovereenkomst onmogelijk te vervullen zijn.

Uiteraard zal die sanctie alleen van toepassing zijn als dezelfde persoon heeft deelgenomen aan de verkoop van het consumentenkrediet én aan de verkoop van het verzekeringsproduct dat de aflossing van dat krediet garandeert.

N° 8 DE M. PATRICK PRÉVOT ET CONSORTS

Art. 5 (nouveau)

Compléter le dispositif par un article 5, rédigé comme suit:

“Art. 5. Dans le livre VII, titre 4, chapitre 1^{er}, section 5, sous-section 4, du même Code, il est inséré un article VII.98/1, rédigé comme suit:

“Art. VII.98/1. Lorsqu’il est mis fin à un contrat de crédit, le prêteur ou l’intermédiaire de crédit a l’obligation d’attirer l’attention du consommateur sur l’existence éventuelle d’un contrat d’assurance garantissant le remboursement de ce crédit en cas de décès, de perte d’emploi, de maladie ou d’incapacité de l’assuré, ainsi que sur le droit du preneur d’assurance d’obtenir le remboursement d’une partie de la prime versée pour la police d’assurance en question, selon les modalités de calcul arrêtées par le Roi.

Lorsque l’assurance visée à l’alinéa précédent a été souscrite auprès du prêteur ou de l’intermédiaire de crédit, ce dernier facilite les démarches en vue du remboursement de la partie de la prime.””

JUSTIFICATION

La proposition de loi initiale prévoyait un système de remboursement automatique d’une partie de la prime versée pour les assurances liées au crédit à la consommation, lorsqu’il est mis fin au crédit.

Afin de répondre aux remarques formulées dans les avis écrits, notamment par le SPF Économie, ce mécanisme de remboursement automatique est supprimé.

En lieu et place, le présent amendement prévoit un mécanisme d’information du consommateur.

Nr. 8 VAN DE HEER PATRICK PRÉVOT c.s.

Art. 5 (nieuw)

Het bepalend gedeelte aanvullen met een artikel 5, luidende:

“Art. 5. In boek VII, titel 4, hoofdstuk 1, afdeling 5, onderafdeling 4, van hetzelfde Wetboek, wordt een artikel VII.98/1 ingevoegd, luidende:

“Art. VII.98/1. Wanneer een kredietovereenkomst wordt beëindigd, moet de kredietgever of de kredietbemiddelaar de consument erop wijzen dat er eventueel een verzekeringsovereenkomst bestaat die de aflossing van dat krediet waarborgt in geval van overlijden, baanverlies, ziekte of arbeidsongeschiktheid van de verzekerde; tevens moet de verzekeringnemer erop worden gewezen dat hij aanspraak kan maken op de terugbetaling van het voor de betrokken verzekering gestorte premiedeel, volgens de door de Koning bepaalde nadere regels.

Wanneer de in het vorige lid bedoelde verzekering werd afgesloten bij de kredietgever of de kredietbemiddelaar, moet deze het nodige doen om de terugbetaling van het premiedeel te faciliteren.””

VERANTWOORDING

Het initiële wetsvoorstel behelsde een regeling waarbij de premie die werd gestort voor de aan een consumentenkrediet gekoppelde verzekeringen, automatisch voor een deel wordt terugbetaald bij de beëindiging van de kredietovereenkomst.

Rekening houdend met de opmerkingen die met name de FOD Economie in zijn schriftelijke adviezen heeft geformuleerd, strekt dit amendement ertoe af te zien van die automatische terugbetalingsregeling.

In de plaats daarvan beoogt het amendement een voorlichtingsregeling ten behoeve van de consument in te stellen.

Lorsque l'assurance a été souscrite auprès du prêteur ou de l'intermédiaire de crédit, ce dernier devra faciliter les démarches en vue du remboursement d'une partie de la prime d'assurance.

Patrick PRÉVOT (PS)
Philippe TISON (PS)
Christophe LACROIX (PS)
Melissa DEPRAETERE (sp.a)

Wanneer de verzekeringsovereenkomst werd afgesloten bij de kredietgever of de kredietbemiddelaar, moet deze de gedeeltelijke terugbetaling van de gestorte verzekeringspremie vergemakkelijken.

N° 9 DE M. PATRICK PRÉVOT ET CONSORTS

Art. 6

Compléter le dispositif par un article 6, rédigé comme suit:

“Art. 6. La présente loi entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit sa publication au Moniteur belge”.

JUSTIFICATION

Pour laisser le temps aux prêteurs et aux intermédiaires de crédit de mettre leurs pratiques en conformité avec les obligations prévues dans cette proposition de loi, cet amendement prévoit une entrée en vigueur au premier jour du troisième mois suivant la publication au *Moniteur belge*.

Patrick PRÉVOT (PS)
Philippe TISON (PS)
Christophe LACROIX (PS)
Melissa DEPRAETERE (sp.a)

Nr. 9 VAN DE HEER PATRICK PRÉVOT c.s.

Art. 6

Het bepalend gedeelte aanvullen met een artikel 6, luidende:

“Art. 6. Deze wet treedt in werking de eerste dag van de derde maand die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.”

VERANTWOORDING

Teneinde de kredietgevers en de kredietbemiddelaars de nodige tijd te geven om zich te schikken naar de verplichtingen die dit wetsvoorstel beoogt op te leggen, strekt dit amendement ertoe te bepalen dat deze wet in werking treedt de eerste dag van de derde maand die volgt op de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.